

Beslut

**efter kvalitetsgranskning i ämnet slöjd i grundskolans
högstadium vid Raoul Wallenbergskolan Bagartorp i
Solna kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Raoul Wallenbergskolan Bagartorp. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska vissa kvalitetsaspekter i ämnet slöjd i grundskolans högstadium.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Raoul Wallenbergskolan Bagartorp i följande utsträckning:

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Variera arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

I vilken utsträckning ges eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Eleverna ges i hög utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna samt utmana eleverna i val av material och metod utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 28 oktober 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2025:12307) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framkommer vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Inom denna frågeställning granskas om eleverna får ett aktivt lärarstöd genom hela arbetsprocessen som ger dem möjligheter att utveckla idéer samt utveckla och använda strategier. Vidare granskas om undervisningen är stimulerande, motiverande och utmanande samt om eleverna löpande och tillsammans med läraren får möjlighet till reflektion över process och resultat.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Processinriktat lärarstöd

Granskningen visar att lärarstödet i slöjdundervisningen är processinriktat och sker genom dialog i form av formativ respons.

Lärarstödet är utformat så att eleverna kan utveckla idéer och använda olika strategier för att lösa en uppgift. Av inkommen dokumentation från huvudmannen framgår att undervisningen för olika projekt planeras i form av en sammanhållen arbetsprocess från idé till färdig produkt. En lärare i materialinriktningen textil beskriver att en arbetsprocess inleds med att eleverna får information om mål och förutsättningar för projektet. Sedan får eleverna ta del av inspirationskällor via olika exempel på föremål samt genom att söka på internet och därefter får eleverna utveckla sina idéer genom skisser och planeringar inför tillverkningen. Lärarna i båda materialinriktningarna beskriver att de i detta skede ger eleverna stöd genom att resonera med eleverna kring materialval, tillvägagångssätt och lösningar. Elever bekräftar att de får stöd av lärarna i att utveckla idéer. Elever berättar exempelvis att läraren i materialinriktningen trä och metall kan samla eleverna i grupp och visa hur de kan genomföra olika moment

och ge olika förslag på lösningar, exempelvis kring olika utföranden av träskedar. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer framkommer att lärarna uppmuntrar eleverna att pröva och ompröva olika tillvägagångssätt för att lösa en uppgift på. Ett exempel från materialinriktningen textil är då läraren ser att en elev nålat med ett för tätt mellanrum på ett föremål. Läraren går fram till eleven, visar och förklarar varför eleven inte bör nåla så tätt och eleven får därefter pröva att nåla med lite glesare mellanrum. Under en annan lektionsobservation i materialinriktning trä och metall uttrycker en elev svårigheter med att använda en kniv. Läraren föreslår att eleven ska pröva ett annat verktyg, hämtar det och visar hur det nya verktyget kan användas. Eleven får prova själv och uppger efter en stund att arbetet går bättre.

Lärarna ger eleverna löpande stöd och återkoppling under pågående arbetsprocess. Av lärarintervju framgår att lärarna kontinuerligt samtalar med eleverna om deras arbete, ställer frågor om hur de tänker och ger återkoppling på hur arbetet kan utvecklas vidare. Lärarna uppger att de cirkulerar i klassrummet och ger eleverna stöd genom att visa tekniker, förklarar vad nästa steg är och ställer frågor för att få eleverna att tänka efter innan de ger förslag på lösningar. Elever uppger att lärarna visar hur olika moment ska genomföras, ger dem stöd i hur de ska gå vidare och att de därefter låter eleverna prova själva. På en av Skolinspektionens lektionsobservationer i materialinriktningen textil, hjälper exempelvis läraren en elev med hens stickning då maskorna blivit ojämna. Läraren samtalar med eleven om hur maskorna kan göras jämnare och visar genom att sticka en liten bit på elevens föremål samtidigt som hen för en dialog med eleven. Läraren frågar bland annat om eleven vet vad det är för skillnad på räta och aviga maskor och eleven svarar ja. När läraren instruerat och samtalat med eleven om stickningen får eleven fortsätta arbetet på egen hand. Läraren står kvar en stund och uttrycker att det kanske kommer bli utmanande för eleven att fortsätta då maskorna är hårt stickade men att hen tror att eleven klarar det. Eleven uppger att hen förstår vad som är lagom hårda maskor och fortsätter sticka. Ett annat exempel från materialinriktningen trä och metall är då en elev uttrycker oro över att träet i ett arbete spruckit. Läraren samtalar med eleven om att arbetet går att rädda och visar hur eleven kan gå tillväga för att kunna fortsätta arbetet.

Utmanande undervisning

Granskningen visar att undervisningen är motiverande och utmanande men eleverna får i begränsad utsträckning möjlighet att dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Undervisningen är utformad så att eleverna oavsett kunskapsnivå stimuleras till utveckling. Det framgår av intervjuer med såväl elever som

lärare att eleverna arbetar med samma typ av uppgift men att det finns olika svårighetsgrader och olika tillvägagångssätt att utföra uppgiften på. Till exempel beskriver en lärare i materialinriktningen textil att det inom ramen för ett projekt med nålfilterdjur finns olika komplexitet i utformning av djuren. I materialinriktningen trä och metall uppger en lärare att hen brukar visa eleverna olika bearbetade skedar för att exemplifiera olika nivåer av utförande. En lärare uppger att hen visar höga men rimliga förväntningar på eleverna genom att visa elevexempel och utifrån dem samtala med eleverna om vad som kan anses vara välutvecklat och kreativt. Läraren uppger att hen också brukar uppmuntra elever som väljer en för enkel uppgift att söka mer komplexa föremål som förebilder. En elev berättar att hen valt att göra en svårare design på sin väska utifrån inspiration från olika elevexempel. Lärarna uppger att de under arbetets gång även utmanar eleverna genom att ge förslag på hur eleverna kan utveckla och förfinas sitt arbete. Eleverna uppger att lärarna kan uppmuntra dem att lägga till någon detalj om de tycker att eleven valt en för enkel design. Elever berättar vidare att de utmanats i att prova olika hantverkstekniker såsom täljning, sågning, stickning samt att sy med maskin och för hand.

Arbetsformen består oftast av enskilt arbete och eleverna får sällan arbeta tillsammans för att dela erfarenheter i ett gemensamt lärande. Av såväl lärarintervjuer som lektionsobservationer framgår att undervisningen främst organiseras så att eleverna i båda materialinriktningarna arbetar individuellt med sina egna uppgifter. Lärarna uppger att de sällan planerar för styrda tillfällen då elever ska arbeta tillsammans men att samarbete mellan elever förekommer vid enstaka moment och även kan ske spontant genom att elever hjälper varandra. En lärare berättar att hen planerat för ett tillfälle då elever ska arbeta i par och ge återkoppling till varandra men uppger samtidigt att samarbete inte får ske på bekostnad av arbetsro. En annan lärare uppger att hen ofta uppmuntrar till samarbete och vill att eleverna ska hjälpa varandra. Elever uppger att de ibland samarbetar genom att hjälpa eller fråga varandra om idéer till hur arbetet kan utföras men att de för det mesta arbetar individuellt.

Reflektion över process och resultat

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment med reflektion över arbetsprocessen tillsammans med läraren.

Eleverna får möjligheter att löpande reflektera över sin arbetsprocess tillsammans med läraren för att främja handlingsberedskap, kreativitet och självständighet. Lärarna uppger att eleverna får reflektera löpande tillsammans med läraren under lektionerna genom att läraren exempelvis ställer individuella frågor till elever om hur materialet känns eller hur eleverna tänkt. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer ställer lärarna

frågor till eleverna som leder till reflekterande samtal mellan lärare och elev. Under en av Skolinspektionens lektionsobservationer i materialinriktningen textil ställer läraren exempelvis reflekterande frågor till elever såsom "Hur vill du ha det?" eller "Hur känner du?" och öppnar på så vis upp för elevens egna reflektioner. Under samma lektionsobservation både inleder och avslutar läraren lektionen med att ställa frågor till eleverna i helgrupp kring vad eleverna ska tänka på i slöjdundervisningen och hur de tycker att arbetet gått. Under Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen trä och metall för läraren ett reflekterande samtal med en elev över designval. Vidare framkommer av intervjuer med såväl lärare som elever att eleverna får reflektera individuellt i en loggbok eller en form av presentation, både löpande och i samband med slutresultatet. Eleverna uppger dock att de inte får skriftlig återkoppling på det de skrivit men bekräftar däremot att lärarna muntligt ställer frågor som får dem att fundera över sin arbetsprocess.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Variera arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.¹ Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen sällan innehåller planerade inslag där eleverna får arbeta tillsammans för att dela erfarenheter och utveckla lärandet. Arbetsformerna utgörs till stor del av individuellt arbete och samarbeten mellan elever sker främst spontant. Genom att variera arbetsformer och låta eleverna arbeta både enskilt, i par

¹ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

² Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

och i grupp ges eleverna möjlighet att dela erfarenheter i ett gemensamt lärande och genom det stimuleras till vidare utveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna varierar arbetsformerna så att eleverna får möjlighet att arbeta tillsammans och dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning undervisningens innehåll bidrar till att eleverna utvecklar kunskaper om material och metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vidare granskas om undervisningen utformas så att eleverna får möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och hur de kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i hög utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Material- och metodkunskap utifrån hållbar utveckling

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna en fördjupad förståelse och kunskap om olika material och olika metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att fördjupa sina kunskaper om olika materials egenskaper samt hur dess ursprung och framställning påverkar miljön. Av inkommen dokumentation från huvudmannen framgår att eleverna i utvalda projekt får lära sig om olika material och dess miljöpåverkan, exempelvis kring materialet ull i samband med tillverkning av nålfilterdjur eller kring materialet denim i samband med ett väskprojekt. En lärare i materialinriktningen textil berättar att hen i samband med nålfilterdjurprojektet bland annat tar upp vilka olika djur ull kommer ifrån, vilka olika miljöer djuren kan vistas i såsom öppna landskap eller fabriksmiljö, vad vi som konsumenter vill stödja och vilken makt vi har att påverka våra val utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Läraren uppger vidare att hen även i samband med väskprojektet samtalar med eleverna om

bomullsproduktion och vattenförbrukning samt hur det påverkar miljön. I materialinriktningen trä och metall uppger en lärare att hen bland annat samtalar med eleverna om materialet plywood, hur och varför det uppkom, vad syftet med materialet var från början samt att det idag kan vara tillverkat av återbrukat material. Läraren berättar att hen vill få eleverna att förstå hur och varför olika material uppkommit och koppla det till ett hållbarhetsperspektiv. Läraren uppger vidare att hen även samtalar med eleverna om olika träslags betydelse för virkesproduktionen samt att olika typer av material är lämpliga för olika saker ur ett hållbarhetsperspektiv på grund av dess egenskaper. Elever uppger i intervju att de fått lära sig om materials ursprung och hur de påverkar miljön och ger exempel på att de samtalat om materialet ull och även olika träslag. Elever beskriver även att olika material kan ha olika påverkan beroende på tillgång och resursanvändning och att det är bättre för miljön att välja vissa material.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att få kunskaper om olika slöjdmeter som bidrar till att produkter är användbara, välgjorda och håller länge. Lärarna uppger att de har fokus på att produkterna som eleverna tillverkar ska vara funktionella, väl genomarbetade och hållbara. Lärarna beskriver att de går igenom olika tekniker kring exempelvis täljning, sinkning och olika typer sömnad för att göra slöjdföremålen hållbara. En lärare i materialinriktningen trä och metall berättar exempelvis att hen ofta samtalar med eleverna om fiberriktning och hur viktig fiberriktningen är för att undvika sprickbildning i träet. Läraren beskriver även att hen samtalar med eleverna om vikten av bearbetning då de täljer skedar för att nå ett gott resultat. Elever uppger att de har haft nytta av olika metoder de lärt sig i undervisningen och att de fått tillverka produkter som varit hållbara. En elev berättar exempelvis att hen ofta använder sin mössa som hen tillverkat i materialinriktningen textil.

Reflektion och val under arbetsprocessen utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Granskningen visar att eleverna får reflektera över olika val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Eleverna får reflektera över och göra självständiga val av metoder för resurshushållning samt får jämföra olika slöjdmaterial utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Lärare uppger i intervju att de utformar undervisningen så att eleverna får reflektera kring hållbarhetsfrågor och göra medvetna val. Till exempel samtalar lärarna med eleverna om att hushålla med resurser genom återbruk samt vikten av att göra genomtänkta materialval. En lärare i materialinriktningen textil berättar även att väskprojektet i årskurs 9 är ett återbruksprojekt. Lärarna uppger vidare att de lär eleverna att planera sin materialanvändning och att

eleverna ska använda spillmaterial där det är möjligt. Lärarna uppger att reflektionen kring detta dels sker genom olika former av digital dokumentation, dels genom samtal där eleverna får motivera sina val av material och metod samt resonera kring hur valen påverkar produktens funktion och hållbarhet. Elever bekräftar att lärarna i båda materialinriktningarna har samtalat med dem om att använda material på ett sådant sätt som bidrar till att hushålla med resurser. Elever berättar att de utifrån de kunskaperna gör medvetna val såsom att inte klippa eller såga mitt i ett tygstycke eller en träbit eller använda spillmaterial och återbruk när det är möjligt. En lärare i materialinriktningen trä och metall beskriver hur eleverna i ett projekt, som går ut på att tillverka en hylla, endast får en bräda att hushålla med. Läraren berättar att eleverna ska vara rädda om brädan och hushålla med materialet genom att exempelvis nyttja en rak kant på brädan i stället för att rita en ny rak sida till hyllan, samt att överblivet material kan ges till en klasskamrat eller sparas till kommande projekt. Lärarna uppger att eleverna får göra jämförelser och resonera kring olika material utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön. En lärare berättar att eleverna brukar få känna på olika trämaterial och att hen samtalar med eleverna om vilket material som kan vara bra för olika ändamål, exempelvis att lövträd är bättre till matlagningsföremål än furu för att det inte ger smak av kåda och att det inte har för grova fibrer. En annan lärare berättar att hen köpt in olika typer av garn från bland annat alpaca, kaschmirget och merinofår som eleverna får känna på och reflektera kring ur ett hållbarhetsperspektiv. Av inkommen dokumentation från huvudmannen framgår att eleverna i väskprojektet får välja på att tillverka en väska i nyproducerad denim eller återanvända material och detaljer från gamla jeans och att de i slutet av projektet även ska motivera sitt val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning rektorn organiserar skolans jämställdhetsarbete kopplat till slöjdämnet. Vidare omfattar granskningen lärarnas arbete med jämställdhet i slöjdundervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Granskningen visar att rektorn organiserar slöjdämnet så att eleverna, oavsett kön möts och arbetar tillsammans.

Rektorn ser till att flickor och pojkar möts i slöjdundervisningen. Rektorn uppger att eleverna läser båda materialinriktningarna växelvis under hela högstadiet och att grupperna är könsblandade. Rektorn berättar att hen ärvt organisationen men att det är en självklarhet för hen att elever oavsett könstillhörighet får möta båda materialinriktningarna. Rektorn uppger att såväl flickor som pojkar ges möjlighet att arbeta med material från båda materialinriktningarna. Både lärare och elever berättar att elever även fått prova en kombination av material och ger exempel på att elever kombinerat, tyg och trä, tyg och läder samt ull och stål. En lärare berättar bland annat om en elev som valde att tillverka en bottenplatta i trä till en väska i textil. En annan lärare berättar att elever valt att ha läderdetaljer i återbruksprojektet med jeans.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Granskningen visar att lärarna i begränsad utsträckning lyfter föreställningar och normer om kvinnligt och manligt med eleverna.

Lärarna samtalar endast till viss del om olika föreställningar om kvinnligt och manligt i slöjdämnet samt utmanar sällan eleverna kring deras val av material och metod utifrån ett icke-könstraditionellt perspektiv. En lärare uppger att hen är noga med att lyfta både kvinnliga och manliga förebilder i undervisningen och ger som exempel en manlig stickdesigner som hen brukar samtala om. Läraren uppger samtidigt att hen skulle kunna arbeta mer med att problematisera traditionella föreställningar om kvinnligt och

manligt. En annan lärare berättar att hen brukar ta upp traditionella föreställningar om kvinnligt och manligt då de arbetar med ett projekt kring tillverkning av skedar. Läraren berättar att hen då lyfter skedens historia samt berättar om fördelningen av kvinnors och mäns arbetsysslor under bondesamhället. Läraren uppger dock att hen upplever att traditionella föreställningar om kvinnligt och manligt inte förekommer hos eleverna idag. Lärarna berättar vidare att de till viss del samtalar med eleverna om yrkesval men snarare utifrån att alla elever kan göra och bli vad de vill och inte genom att problematisera elevers val utifrån traditionella könsmonster. Lärarna kan inte ge exempel på hur de utmanar eleverna i att göra icke- könstraditionella val avseende exempelvis material eller metod.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna samt utmana eleverna i val av material och metod utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt.

Av läroplanen framgår att skolan ska aktivt verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.³

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare endast i begränsad utsträckning lyfter frågor kopplat till jämställdhet med eleverna i slöjdundervisningen. Genom att synliggöra och diskutera traditionella könsmonster samt utmana de föreställningar som flickor och pojkar kan ha, ges eleverna möjlighet att utveckla en ökad medvetenhet om könsbundna normer. Detta kan i sin tur bidra till att motverka begränsningar i deras

³ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

vardag och i framtida val, exempelvis vad gäller utbildning och yrkesinriktning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna reflekterar och diskuterar löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna samt utmanar eleverna i val av material och metod utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.⁴

På Skolinspektionens vägnar

X Anna-Carin Kostic

Beslutsfattare

Signerat av: Anna-Carin Kostic

X Christina Wallin

Föredragande

Signerat av: Christina Wallin

I handläggningen av ärendet har även utredaren Maria Levin deltagit.

⁴ [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#) hämtad 2026-04-28

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Raoul Wallenbergskolan Bagartorp den 24 mars 2026. Besöket genomfördes av utredarna Maria Levin och Christina Wallin.

Skolenheten är en fristående skola verksam i Solna kommun med förskoleklass och grundskola, årskurserna 1–9. Förskoleklass och årskurserna 1–6 ingår inte i granskningen. På skolenheten går cirka 550 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Två lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En **gruppintervju** med lärare
- En intervju med rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska vissa kvalitetsaspekter i undervisningen i ämnet slöjd i grundskolans högstadium. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram inom de olika frågeställningarna.

Granskningens frågeställningar

1. I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?
2. I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?
3. I vilken utsträckning omfattas slöjdamnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Kvalitetskriterier

Processinriktat lärarstöd

Lärarstödet är processinriktat så att eleven visas på möjliga alternativ för att kunna utveckla idéer samt utveckla och använda olika strategier för att lösa sin arbetsuppgift.

Lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons under arbetsprocessen.

Utmanande undervisning

Undervisningen är motiverande och utmanande så att alla elever, oavsett nivå i kunnande, stimuleras till utveckling.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete och arbete i par eller grupp så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Reflektion över process och resultat

Undervisningen innehåller moment där eleverna löpande uppmanas att, tillsammans med lärare, reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, i syfte att främja utveckling av handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

Material- och metodkunskap

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna en fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna kunskap om slöjdmeter för framställning av funktionella och hållbara slöjdprodukter.

Reflektion och val under arbetsprocessen

Undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och välja hur de i den egna slöjdprocessen kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Rektor organiserar slöjdämnet så att elever, oberoende av könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Läraren reflekterar och diskuterar föreställningar och normer om kvinnligt och manligt tillsammans med eleverna.

Läraren arbetar inom undervisningen för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionellt perspektiv i val av material och metod.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.⁵

Av skollagen framkommer att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁶ Vidare ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.⁷

Av skollagen framkommer vidare att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.⁸

Av läroplanen framkommer att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.⁹

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd.¹⁰ I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framkommer att skolan ska:

⁵ 26 kap. 20 § skollagen.

⁶ 1 kap. 4 § skollagen.

⁷ 1 kap. 5 § skollagen.

⁸ 3 kap. 2 § skollagen, se även 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

⁹ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁰ 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

- erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt
- ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.

Lärarna ska:

- sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.
- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan och ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.¹¹

Undervisningen i ämnet slöjd ska enligt kursplanen syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska bland annat:

- ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar
- ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck
- ges förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet
- ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande.¹²

Det centrala innehållet i slöjd för årskurs 7–9 består av följande tre delar: Slöjdens material, verktyg och hanterverkstekniker, slöjdens arbetsprocesser samt slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling. Innehållet i undervisningen inom ”slöjdens arbetsprocesser” handlar bland annat om slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Det

¹¹ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹² Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

handlar även om hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.¹³

När det gäller kunskaper om hållbar utveckling framkommer i läroplanens första del avseende skolans uppdrag att en viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Genom ett miljöperspektiv får eleverna möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.¹⁴

Vidare anges i kursplanen för slöjd att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. En del av det centrala innehållet för årskurs 7–9 handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.¹⁵

Avseende skolans jämställdhetsarbete och jämställdhetsperspektiv i undervisningen framkommer följande i läroplanens första del. Skolan ska:

- aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet
- synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling
- organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹⁶

Vidare framkommer att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. Skolan ska också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska

¹³ Ibid.

¹⁴ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹⁵ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

¹⁶ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.¹⁷

I läroplanens andra del anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska:

- bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet
- utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet.

Läraren ska:

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.¹⁸

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.¹⁹ Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.²⁰ På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.²¹

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framkommer bland annat att rektorn:

- har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen
- ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna
- har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och

¹⁷ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁸ Lgr22, 2.1 Normer och värden.

¹⁹ 2 kap. 9 § skollagen.

²⁰ 2 kap. 10 § skollagen.

²¹ Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²²

²² Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar.